

Työ- ja sosiaaliministerineuvosto 20.6.2024

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 20.6.2024 / työ- ja sosiaaliministerikokoonpano

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto kokoontui työ- ja sosiaaliministerikokoonpanossa Luxemburgissa 20.6. 2024. Kokouksessa hyväksyttiin eurooppalaista yritysneuvostoa koskevan direktiivin tarkistaminen. Lisäksi kokouksessa käsiteltiin yhdenvertaisuusdirektiivineuvotteluja koskeva edistymisraportti sekä eläkkeiden riittävyttä koskeva vuoden 2024 raportti. Puheenjohtajavaltio esitteli edistymisraportin harjoitteludirektiivin ja harjoittelun laatupuitteiston vahvistamista koskevan neuvoston suosituksen neuvotteluista.

Ministerit hyväksyivät päätelmät eläkkeiden riittävydestä, työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan roolista kestävien talouksien kannalta sekä työllisyyskomitean keskeiset viestit pitkäaikaistyöttömien integroimista työmarkkinoille koskevan suosituksen täytäntöönpanosta.

Ministerit vahvistivat vapaaehtoiset suuntaviivat, joiden avulla jäsenvaltiot voivat arvioida työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan alojen uudistusten ja investointien taloudellisia vaikutuksia.

Komissio esitteli vuoden 2024 EU-ohjausjakson kevätpaketin.

Työllisyyskomitea ja sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtajat esittelivät lausuntonsa sosiaalisesta lähentymisen kehikosta.

Neuvosto ei hyväksynyt puheenjohtajan ehdotusta hyväksyä La Hulpen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tulevaisuudesta.

Ministerit kävivät periaatekeskustelun sisämarkkinoiden sosiaalisesta ulottuvuudesta, Enrico Lettan raportin pohjalta.

Muiden asioiden yhteydessä puheenjohtaja kertoi eurooppalaisen osaajareservin perustamista koskevan asetusehdotuksen neuvottelutilanteesta, komissio EU:n työvoimapulaa ja osaamisvajetta koskevasta toimintasuunnitelmasta sekä osaamisen teemavuodesta.

Lopuksi Unkari kertoi puheenjohtajuuskautensa työohjelmasta.

Suomea kokouksessa edusti sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso.

Eurooppalaista yritysneuvostoa koskevan direktiivin tarkistaminen - Yleisnäkemys

Pj. ministeri Dermagne korosti, että kyseessä on olemassa olevan direktiivin tarkistaminen. Uusi teksti tehostaa työmarkkinoiden vuoropuhelua, sillä eurooppalaisten yritysneuvostojen avulla huomioidaan kuulemisvelvoitteet tehokkaammin. Ehdotuksessa on vahvistettu luottamuksellisen tiedon määrittelmää, kiinnitetään huomiota kustannusten jakamiseen sekä tehostetaan sanktioita. Myös ylikansalliset kysymykset ja sukupuolten tasa-arvo huomioidaan nykyistä tilannetta paremmin.

Komissaari Schmit totesi, että direktiivin uudistaminen oli tarpeen, muutokset ovat mahdollistaneet win-win -tilanteen. Uusi teksti mahdollistaa aktiivisemmän sosiaalisen vuoropuhelun, salassapitosäädökset huomioiden. Komissaari kuitenkin huomautti, että sanktioiden osalta ehdotus jäi alle komission toivoman kunnianhimon.

ES korosti yritysneuvostojen tarpeellisuutta ja katsoi että niitä pitäisi olla nykyistä enemmän. Lisäksi katsoi myös, että sanktioiden tulisi olla selkeämpiä. Toivoo tähän asiaan ratkaisua kolmikantaneuvotteluissa. **CZ** korosti tulevansa ehdotusta, mutta halusi kuitenkin muistuttaa hallinnollisesta taakasta, jonka vähentämisestä puhutaan kaikkialla. **SK** totesi arvostavansa pj:n työtä ja olevan hyvä, että työntekijöitä osallistetaan. Kuitenkin katsoo, että esimerkiksi ylikansallisuuden määrittelmä ja sukupuolten tasa-arvo vaatii vielä pohdintaa. **FR** korosti pitävänsä yritysneuvostoa toimivana mallina ja totesi erityisesti ylikansallisuuden määrittelmän tarkentamisen olevan nyt hyvin muotoiltu. **IT** totesi pitävänsä ehdotusta hyvänä. **DE** pidättäytyi.

Direktiivi yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta - tilanneselvitys

Puheenjohtajavaltio esitteli yhdenvertaista kohtelua koskevan direktiiviehdotuksen neuvottelutilanteen. Yleisnäkemyistä ei kyetty taaskaan hyväksymään kolmen jäsenvaltion vastustuksesta johtuen. Puheenjohtaja toivoi, että asia saadaan päätökseen Unkarin puheenjohtajakaudella.

Komissio ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että suurin osa jäsenvaltioista tukee puheenjohtajavaltion kompromissiehdotusta. Komissio totesi, että yhdenvertaisuusdirektiivi on edelleen komission prioriteetti. Direktiivi on tärkeä osa tasa-arvounionia. Komissio rohkaisi tulevaa puheenjohtajavaltiota hyödyntämään saavutettua edistystä ja hyväksyttämään yleisnäkemykseen ilman lisäviivytyksiä.

Jäsenvaltiot korostivat puheenvuoroissaan, että on tärkeää torjua kaikenlaista syrjintää ja toteuttaa yhdenvertaisen kohtelun periaate kaikkien kansalaisten osalta perussopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen yhteisten arvojen mukaisesti. Kahdeksan jäsenvaltiota ilmaisi voimakkaan tukensa puheenjohtajavaltion kompromissitekstille ja kehottivat kaikkia maita direktiivin hyväksyntään pikaisesti. Kaksi jäsenvaltiota kertoi edelleen arvioivansa puheenjohtajavaltion ehdotusta ja olevansa huolissaan direktiivin täytäntöönpanon mahdollisten taloudellisten ja hallinnollisten vaikutusten osalta.

Direktiivi harjoittelusta (tilanneselvitys) sekä neuvoston suositus harjoittelun vahvistetuista laatuپuitteista (tilanneselvitys)

Pj. ministeri Dermagne piti ehdotuspakettia ajankohtaisena ja tärkeänä. Alustavissa keskusteluissa jäsenmaiden kanssa on kuitenkin identifioitu tiettyjä ongelmakohtia, joista keskustelua tulee jatkaa. Soveltamisala on tärkeä; jäsenmaat ovat todenneet, että erityisesti tulisi tarkentaa sitä minkälaisiin harjoitteluun ehdotuksia sovelletaan. Lisäksi tekstin tulee olla joustava, jotta se huomioisi jäsenmaiden erilaiset harjoittelun tyypit. Lisäksi tulee varmistaa direktiivin ja suosituksen yhteentoimivuus.

Komissaari Schmit korosti harjoitteluiden merkitystä ei vain työntekijöiden vaan myös työnantajien kannalta. EU:n nuorista 4/5 on tehnyt jonkinlaisen harjoittelun, mutta niissä on todettu olevan paljon laadullisia puutteita. On tärkeää että petolliset harjoittelupaikat kitketään.

ES totesi asian olevan tärkeä ja toivoo Unkarin ryhtyvän määritetysti asian käsittelyyn. Määritelmää tulee parantaa eikä ehdotuksilla saa luoda uutta työntekijäluokkaa. **DE** korosti korkeatasoisten harjoittelupaikkojen merkitystä. Soveltamisalasta totesi, että oppisopimusjärjestelmä tulisi pitää ehdotuksesta ulkona ja yritysten hallinnollinen taakka olisi minimoitava. Toisaalta korosti olevan tärkeää puuttua harjoittelujen naamiointeihin.

Sisämarkkinoiden sosiaalinen ulottuvuus – periaatekeskustelu

Keskustelu perustui Enrico Lettan aiemmin keväällä julkaisemaan sisämarkkinaraporttiin. Puheenjohtaja oli pyytänyt jäsenmaita vastaamaan kahteen kysymykseen: miten jäsenmaat arvioivat Lettan raporttia suhteessa TSTK-neuvoston teemoihin sekä mitkä raportin ehdotuksista tulisi käsitellä prioriteetteina ja mitä muita teemoja jäsenmaat pitävät tärkeinä kestävien ja osallistavien sisämarkkinoiden kannalta.

Pj ministeri Vandenbroucke korosti sosiaalisen markkinatalouden roolia. Kaksoissiirtymä on suuri mahdollisuus, ja siirtymiin investoiminen lisää kilpailuetua. Tasavertaiset mahdollisuudet kaikille on tärkeä periaate, on tärkeää että muutoksissa ja siirtymissä kaikki otetaan huomioon.

Komissaari Schmit korosti Jacques Delorsin sanomaa, että sisämarkkinat ovat enemmän kuin vain markkinat. Markkinat eivät koskaan toimi niin, että kaikki voittavat, aina joku häviää. Siksi tarvitaan kompensoivaa politiikkaa. Häviäjiä voivat olla työttömät tai rakennemuutoksesta kärsivät alueet. Tähän vastaamiseksi tarvitaan sosiaalista ulottuvuutta. Työvoiman vapaa liikkuvuus on tärkeä osa sisämarkkinoiden toimintaa. Osaajien liikkuvuutta ja osaamisen tason parantamista tarvitaan työvoimapuulaan vastaamiseksi. Liikkuvuuden varjopuolena on sosiaalinen polkumyynti. Lettan raportti tuo esille myös mahdollisuuden jäädä paikalleen.

Työllisyyskomitean pj. Rustichelli ja sosiaalisen suojelun komitean pj. Guerra korostivat muun muassa työmarkkinaosapuolten roolia uudistuksissa sekä aivovuotoa työvoiman liikkuvuuden seurauksena. Työmarkkinoiden muutoksissa tarvitaan hyvinvointiyhteiskunnan kriisinsietokykyä. Myös asumisen kohonneet kustannukset mainittiin.

Jäsenmaat toivat puheenvuoroissaan esille hyvin pitkälti samoja teemoja eri painotuksin. Pidettiin tervetulleena, että TSTK-neuvosto keskustelee sisämarkkina-asioista. Tuotiin esille, että EU on menettänyt kilpailukykyään, mikä taas on kaiken kasvun perusta. Kilpailukyvyn vahvistaminen luo uusia työpaikkoja uusille sektoreille. Muutosvalmius auttaa kilpailukykyä. Toisaalta korostettiin varmuuden merkitystä erityisesti kriisiaikoina ja sitä että sisämarkkinat eivät toimi ilman kunnollisia työolosuhteita ja sosiaalista suojelua ja miten EU voi olla kilpailukykyinen myös vahvistaessaan sosiaalista ulottuvuutta. Esitettiin myös toiveita vahvasta sosiaalisesta painotuksesta uuteen strategiseen ohjelmaan. Työoikeudellisia vähimmäisstandardeja tulisi kunnioittaa, mukaan lukien työterveys ja –turvallisuus.

Työntekijöiden vapaa liikkuvuus reilulla ja oikeudenmukaisella tavalla tuli esille useassa puheenvuorossa. Huomiota tulisi kiinnittää myös rajat ylittävään työntekoon. Euroopan työviranomainen ELA:lla todettiin olevan tärkeä rooli tässä. Myös oikeutta jäädä pidettiin tärkeänä periaatteena, aivovuoto huomioiden. Työpaikkoja tulisi luoda myös paikallisesti.

Samoin inhimillisen pääoman vahvistaminen ja työntekijöiden valmentaminen muutoksiin tuli esille monessa puheenvuorossa. Osaamisen kehittämisen tulisi olla joustavaa eikä luoda liikaa hallinnollista taakkaa. Erityisesti korostettiin digitaalitojen merkitystä, samoin ammatillisen ja työvoimakoulutuksen merkitystä. Osallisuuden vahvistaminen ja tasa-arvo mainittiin. Tähän liittyy olemassa olevan työmarkkinapotentialin täysi hyödyntäminen. Esimerkkinä mainittiin vammaiset, joiden työmarkkinaosallistumista tulisi vahvistaa esteitä poistamalla. Kaikilla tulisi olla tasa-arvoiset osallistumismahdollisuudet muun muassa koulutukseen.

Muistutettiin myös, että työllisyys, koulutus, verotus on jäsenmaiden toimivaltaa. Jäsenmailla voi olla erilaisia ratkaisuja samanlaisiin haasteisiin.

Yksittäisissä puheenvuoroissa tuotiin esille tietopohjan laajentaminen, jotta saadaan ajankohtaista tietoa markkinoiden tarpeiden mukaisesti. Ulkoisen ulottuvuuden osalta mainittiin hakijamaiden, erityisesti Ukrainan huomioinen sekä Kiinan nouseva asema ja uhka kilpailukyvyille. Myös perheiden ja lasten tulevaisuus mainittiin. Lisäksi huomautettiin, että Letta olisi voinut raportissaan korostaa enemmänkin vahvojen autonomisten työmarkkinaosapuolten merkitystä.

Suomi korosti vapaan liikkuvuuden merkitystä kasvun edellytyksenä, mikä myös osaltaan edesauttaa kansalaisten hyvinvointia, hyvinvointitalouden hengessä. Myös osaamisen kehittäminen ja työterveyteen ja –turvallisuuteen panostaminen on oleellista. Lisäksi Suomi mainitsi työvoiman liikkuvuuden sääntöjen modernisoimistarpeen ja korosti ajantasaista minimisääntelyä liiallista hallinnollista taakkaa vähentäen. Päätökset tulisi tehdä lähellä kansalaisia.

EU-ohjausjakso 2024

a) Kevätpaketti - komission esittely

Puheenjohtajavaltio viittasi kevätpaketin aikatauluun, joka poikkeaa muista vuosista. TSTK-neuvoston on tarkoitus hyväksyä pakettia koskevat päätelmänsä 16. heinäkuuta.

Komissio esitteli 19.6. 2024 julkaisemansa kevätpaketin. Komissio kertoi, että tämänvuotisessa ohjausjaksossa keskityttiin kansantalouksien kilpailukyvyn parantamiseen ja EU- rahoituksen tehokkaaseen käyttöön. Komissio muistutti jäsenvaltioille annetuista maakohtaisista suosituksista, jotka koskevat ammattitaidon ja työvoimapulan ratkaisemista, koulutuksen ja perustaitojen vahvistamista, sosiaalisen suojelun riittävyiden ja kestävyiden varmistamista.

Komissio totesi, että 7 jäsenvaltion osalta liiallisia alijäämiä koskevia menettelyjä koskevia päätöksiä ehdotetaan neuvostolle heinäkuussa. Liiallisen alijäämän korjaamista koskevat suositukset annetaan syksyllä, jotta varmistetaan johdonmukaisuus jäsenvaltioiden keskipitkän aikavälin strategioiden kanssa. Näiden jäsenvaltioiden liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaisten sopeuttamisurien olisi oltava yhdenmukaisia monivuotisissa rahoituspalveluissa esitettyjen sopeuttamisurien kanssa, ja on huomattava, että pyydettyessä julkisen talouden sopeuttamisuran pidentämistä otetaan huomioon investoinnit ja uudistukset, joilla on selkeä myönteinen vaikutus talouskasvuun ja julkisen talouden kestävyteen.

Komissio korosti lisäksi, että ohjausjaksoon sisältyy vahva sosiaalinen ulottuvuus. Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari on kompassi sosiaalisen lähentymisen edistämiseksi. Uudistukset ja uuteen talouden ohjausjärjestelmään liittyvät investoinnit ovat keskeisiä osia uusissa monivuotisissa rahoituspalveluissa, jotka jäsenvaltioiden on esitettävä ja jotka ovat ratkaisevia sosiaalisen lähentymisen ja talouden kestävyiden vahvistamiseksi Euroopan unionissa. Inhimillinen pääoma ja elinikäinen oppiminen ovat keskeisiä tuottavuuden, kasvun ja kilpailukyvyn lisäämiseksi. Komissio korosti perustaitojen parantamista koskevia maakohtaisia strategisia suosituksia, joissa otetaan huomioon viimeisimmät PISA-tulokset, täydennys- ja uudelleen koulutuksen vahvistaminen ja niiden merkitys kaksoissiirtymälle. Lisäksi komissio mainitsi, että maakohtaisissa sosiaalisissa suosituksissa keskitytään ali-edustettujen ja heikossa asemassa olevien ryhmien työmarkkinoille osallistumisen ja taitojen lisäämiseen sekä asianmukaisten sosiaaliturvajärjestelmien varmistamiseen ja köyhyyden vähentämiseen. Hän muistutti EU:n tavoitteista nostaa 15 miljoonaa ihmistä pois köyhyydestä ja varmistaa, että 60 prosenttia aikuisväestöstä saa vuosittaisen koulutuksen vuoteen 2030 mennessä.

Sosiaalisen lähentymisen kehityksen osalta komissio ilmaisi tukevansa sen sisällyttämistä ensimmäistä kertaa EU-ohjausjaksoon. Komissio selvitti analyysia, joka saatiin päätökseen viime vuoden syksyllä ja tämän vuoden toukokuussa, ja muistutti, että seitsemää jäsenvaltiota on analysoitu nyt tarkemmin, koska havaittiin sosiaalisen lähentymisen riskejä erityisesti sosiaalisen osallisuuden, taitojen hankinnan ja työllisyyden osalta.

Lopuksi komissio selvitti ehdotustaan työllisyyden suuntaviivojen ajantasaistamisesta siten, että keskittää aikaisempaa selkeämmin osaamisen edistämiseen ja työvoimapulaan, uuteen teknologiaan,

alustatyöhön ja kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon sekä viitataan työllisyyttä, ammattitaitoa ja köyhyyden vähentämistä koskeviin vuoden 2030 kansallisiin tavoitteisiin.

NL ja ES pitivät puheenvuoroissaan SCF:n sisällyttämistä EU-ohjausjaksoon tervetulleena ja hyödyllisenä, ja NL suhtautui myönteisesti myös omaan suositukseensa, joka koskee joustavia sopimuksia ja työmarkkinoiden eriytymistä. Ministeri huomautti, että Alankomaissa työmarkkinaosapuolten kanssa on viimeisteltävänä tätä koskeva sopimus, ja ilmaisi luottavansa siihen, että hänen seuraajansa vie asiaa eteenpäin. Euroopan parlamentti piti SCF:ää vankkana mekanismina ja keskeisenä askeleena kohti aidosti sosiaalista EU:ta, mutta kritisoi tämän vuoden kokeiluversion käytännön tuloksia ja totesi, että se on pantava täysimääräisesti täytäntöön EU-ohjausjakson aikana.

b) Sosiaalinen lähentyminen Euroopan unionissa: työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean lausunto - esittely

Puheenjohtaja esitteli lausunnon sosiaalisen lähentymisen kehyksestä. Hän totesi, että kehys on tärkeä väline, jonka avulla voidaan tarkastella sosiaaliseen lähentymiseen kohdistuvia riskejä ja varmistaa, ettei kukaan jää jälkeen. Komission valvoo Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa kehysten avulla.

Työllisyyskomitean puheenjohtaja korosti, että nyt on tehty ensimmäistä kertaa analyysi, joka perustuu sosiaalisen lähentymisen kehukseen. Työllisyyskomiteassa ja sosiaalisen suojelun komiteassa käydyt keskustelut ovat auttaneet tunnistamaan sosiaaliseen lähentymiseen liittyvät riskit. Joidenkin jäsenvaltioiden on todettu olevan vaarassa. Näitä jäsenvaltioita koskeva analyysi perustui laajempiin indikaattoreihin, jotta sosiaaliseen tilanteeseen vaikuttavia tekijöitä ja sen kehitystä voitaisiin ymmärtää paremmin.

Sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtaja selvitti tarkemmin komiteoiden lausunnossa esitetyn analyysin tuloksia. Hän korosti havaintoja, jotka koskevat sosiaalisia eroja koulutuksen ja työmarkkinatulosten vahvoina ennustetekijöinä sekä tarvetta muun muassa koulutukseen ja ammattitaidon kehittämisen tarjoamiseen sekä kohtuuhintaiseen sosiaaliturvaan ja asumiseen. Hän totesi, että joitakin merkkejä lähentymisestä on nähtävissä, erityisesti työllisyysasteen osalta. Hän totesi myös, että työmarkkinoiden segmentoituminen on vähenemässä, mutta monille epätyypillisissä työmuodoissa työskenteleville on edelleen haasteita. Hän korosti, että moniin lähentymisen haasteisiin olisi puututtava parantamalla aliedustettujen ryhmien ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten osallistumista työmarkkinoille. Hän korosti aktiivisen työmarkkinapolitiikan ja ammattitaidon tarjoamisen merkitystä. Taitojen osalta indikaattorit osoittavat vaihtelevaa kuvaa, sillä joissakin indikaattoreissa tilanne on parantunut, mutta toisissa, kuten koulunkäynnin keskeyttäneiden määrässä, se on pysähtynyt tai vähentynyt. Hän kehotti pitämään keskeisten sosiaalipalvelujen saatavuutta ensisijaisena tavoitteena. Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riskit ovat edelleen olemassa, myös energiakriisin vuoksi. Hän korosti sosiaalimenojen ja tulonsiirtojen merkitystä keskeisenä tekijänä köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämisessä.

Komissio muistutti, että tämän jakson aikana on hyödynnetty työllisyyttä, taitoja ja sosiaalisia haasteita koskevaa parempaa analyysia, mikä näkyy asiaa koskevien maakohtaisten suositusten määrässä ja laadussa. Hän korosti, että tämä on tulosta kahden vuoden työstä, jonka tarkoituksena on ollut kehittää kaksivaiheinen prosessi, joka perustuu tarkistettuun sosiaaliseen tulostauluun ja jossa selvitetään, miten kukin jäsenvaltio on edistynyt näillä aloilla, myös vuoden 2030 tavoitteita silmällä pitäen, ja että tarkistetuissa talouden ohjausta ja hallintaa koskevissa säännöissä on nyt tarkoitus valvoa edistymistä sosiaalisten oikeuksien eurooppalaisen pilarin periaatteiden täytäntöönpanossa EU-ohjausjakson puitteissa. Komissio korosti, että sosiaalisen lähentymisen puitteiden periaatteiden soveltaminen tässä ohjausjaksossa oli pilottijakso ja että komissio on avoin ottamaan opiksi ja että tällä tavoin oli mahdollista tehostaa analyysia, vahvistaa monenvälistä valvontaa ja parantaa suositusten laatua.

Pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille annetun suosituksen täytäntöönpano: työllisyyskomitean keskeiset viestit

Työllisyyskomitean pj. Rustichelli esitteli asian todeten, että suositus pitkäaikaistyöttömien integroimisesta on hyväksytty vuonna 2016. Nyt laaditun seurannan mukaan pitkäaikaistyöttömyys EU:ssa yleisesti on laskenut, mutta haasteita on silti. Muun muassa lisääntyvä digitalisaation hyödyntäminen aiheuttaa eriarvoisuutta, sillä heikoimmassa asemassa olevien digiosaaminen on usein heikkoa. Yksi yhteyspiste on käytössä monissa maissa, mutta vaikeimpien tapausten hallinta vaatii resursseja, joista on pulaa. Erilaisten ohjelmien tehokkuutta on myös vaikea arvioida, erityisesti lyhyellä tähtäimellä. KOM totesi vielä tehtävää riittävän, muun muassa julkisen työvoimapalvelun vahvistaminen kaipaa panostusta.

ES korosti, että pitkäaikaistyöttömyyteen panostaminen tuo monia taloudellisiakin etuja. Kertoi tekemistään toimista. **PT** korosti myös tekemäänsä työtä ja totesi saavuttaneensa huomattavaa edistystä uusia toimintatapoja hyödyntäen.

Keskeiset päätelmät sosiaalisen suojelun komitean ja Euroopan komission vuoden 2024 eläkkeiden riittävyyttä koskevasta kertomuksesta - sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtajan esitys.

Eläkkeiden riittävyyttä koskevat päätelmät - Hyväksyminen

Sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtaja esitteli raportin. Raportissa todetaan eläkejärjestelmien kestävyys sekä niiden valtavat haasteet. Joissakin jäsenvaltioissa ikääntyneiden ihmisten köyhyysriski on suurempi kuin väestöllä yleensä. Muun muassa vanhuuden hoitotarpeiden kattaminen, sukupuolten välinen epätasa-arvo vanhustenhoidossa ja itsenäisestä ammatinharjoittamisesta tai urakatoista johtuvat kattavuusaukot ovat merkittäviä haasteita. Samaan aikaan on olemassa rakenteellisia haasteita kuten väestörakenteen ja työelämän muutokset. Hän katsoi, että ponnisteluja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanemiseksi olisi jatkettava ja että komission olisi edelleen tuettava jäsenvaltioita oikean politiikkayhdistelmän määrittelyssä. Seuraava kertomus eläkkeiden riittävyydestä ja pitkäaikaishoidosta annetaan vuonna 2027.

Puheenjohtaja muistutti, että se ehdotti, että selvityksen tuloksia korostetaan hyväksymällä niiden pohjalta neuvoston päätelmät.

Komissio totesi olevansa tyytyväinen siihen, että nämä päätelmät ovat kokouksen asialistalla, koska näin tunnustetaan kertomuksen rooli analyysivälineenä ja koska päätelmät täydentävät Ecofin-neuvoston huhtikuussa hyväksymiä eläkkeiden kestävyyttä koskevia päätelmiä. Komissio suhtautuu myönteisesti vaatimukseen kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta eläkkeiden riittävyyteen ja EU:n tason koordinoimien vahvistamiseen ja siihen, että päätelmissä korostetaan kasvavan eriarvoisuuden aiheuttamia haasteita ja että niissä viitataan kokonaisvaltaisen lähestymistavan tarpeeseen.

La Hulpen julistus Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin tulevaisuudesta - Hyväksyminen

Puheenjohtajavaltio muistutti, että julistus on tulosta La Hulpen ministerikonferenssista, joka järjestettiin 15.-16.4. EU:n tulevan sosiaalipoliittisen ohjelman painopisteistä keskustelemiseksi. Puheenjohtajavaltio piti tärkeänä, että TSTK-ministerit osallistuvat tähän keskusteluun hyväksymällä julistuksen.

Komissio korosti, että Belgia on tehnyt erinomaista työtä EU:n tulevan sosiaalipoliittisen ohjelman parissa. Komissio katsoi, että La Hulpen jälkeen on jatkettava pyrkimyksiä vahvan sosiaalisen Euroopan puolesta ja lujitettava toimia Porton tavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä.

Puheenvuoron käyttäneet 9 jäsenvaltiota ilmaisivat voimakkaan tuken ja kehottivat voimistamaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria roolia EU:ssa.

Kaksi jäsenvaltiota kuitenkin totesi vastustavansa julistuksen hyväksymistä.

Päätelmät työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan roolista kestävien talouksien kannalta - Hyväksyminen

Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean laatimat vapaaehtoiset suuntaviivat EU:n jäsenvaltioille työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan alojen uudistusten ja investointien taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi - Vahvistaminen

Puheenjohtaja muistutti asian historiasta, erityisesti sosiaalisia investointeja käsittelevän epävirallisen työryhmän työstä ja 12. maaliskuuta pidetystä ECOFIN-TSTK-neuvostokokoonpanojen yhteisestä kokouksesta. Hän katsoi, että sosiaaliin investointeihin ja uudistuksiin liittyy taloudellinen logiikka, koska ne edistävät tuottavuutta ja kilpailukykyä. Menetelmällisiä välineitä on parannettava, minkä vuoksi Belgia pyysi talouspoliittista komiteaa, työllisyyskomiteaa ja sosiaalisen suojelun komiteaa kehittämään vapaaehtoisia ohjaavia periaatteita. Periaatteista on hyötyä jäsenvaltioille, kun ne toteuttavat investointeja ja uudistuksia pannakseen täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteet ja ymmärtääkseen niiden mahdolliset vaikutukset kasvuun ja julkisen talouden kestävyys-tyteen. Työllisyyskomiteaa ja sosiaalisen suojelun komiteaa pyydettiin myös laatimaan päätelmät työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan roolista kestävien talouksien kannalta. Niissä kehoitetaan jäsenvaltioita pohtimaan tarvetta vahvistaa valmiuksia arvioida tällaisten politiikkojen vaikutuksia ja laatimaan selkeä toimintasuunnitelma komission ja komiteoiden tulevaa työtä varten.

Työllisyyskomitean puheenjohtaja ja sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtaja esittelivät asiakirjat. He totesivat, että ohjaavat periaatteet ovat komiteoiden monenvälisen valvontatyön lähtökohtana. He muistuttivat, että neuvoston päätelmissä toistetaan, että toimenpiteet, joilla pyritään puuttumaan ammattitaitopulaan ja ammattitaitoisen työvoiman kohtaamattomuuteen sekä lisäämään työmarkkinoille osallistumista, näyttävät olevan niitä, joilla on potentiaalisesti taloudellisia vaikutuksia pitkällä aikavälillä, ja että sairauslomapolitiikat sekä tietyt sosiaalipolitiikat voivat myös auttaa parantamaan tuottavuutta ja tukemaan makrotalouden vakauttamista. He katsoivat, että tämä on erittäin tärkeää, kun otetaan huomioon Eurooppa-neuvoston viimeaikaiset kehotukset lisätä tuottavuutta EU:ssa ja vahvistaa EU:n sosiaalista ulottuvuutta. He totesivat, että aikovat tulevina viikkoina tiedottaa talouspoliittisille komiteoille tästä työstä.

Komissio ilmaisi tyytyväisyytensä neuvoston päätelmien hyväksymiseen. Komissio katsoi, että uudistusten ja investointien olisi kuljettava käsi kädessä ja että oikeanlaisella työllisyys- ja sosiaalipolitiikalla voi olla tärkeä rooli talouskasvun ja julkisen talouden kestävyys-tyden edistämiseksi. Näistä periaatteista on tullut olennainen osa talouden ohjausjärjestelmää. Tulosten aikaansaamiseksi on tärkeää keskittyä tärkeimpiin uudistuksiin (lastenhoito, ammattitaito, aktiivinen työmarkkinapolitiikka).

Neljä puheenvuoron käyttänyttä jäsenvaltiota suhtautui myönteisesti päätelmiin ja ohjaaviin periaatteisiin. Yksi jäsenvaltio totesi, että jatkotyöskentely ei saa heikentää talouspolitiikan valvontaa EU:ssa.

Muut asiat

i) Asetus eurooppalaisesta osaajareservistä – puheenjohtajavaltio tiedottaa

Puheenjohtaja esitteli asetusehdotuksen ja selitti, että kyseessä olisi ensimmäinen ehdotus EU-tasolla, joka käsittelee työvoiman hankkimista kolmansista maista. Reservi voisi osaltaan auttaa puuttumaan työvoimapulaan tietyissä ammateissa. Puheenjohtaja vahvisti, että yleisnäkemyks on saavutettu OSA-neuvostossa aiemmin kesäkuussa.

ii) Työvoimapula ja osaamisvaje EU:ssa: toimintasuunnitelma – komissio tiedottaa

Puheenjohtaja korosti, että on tärkeää puuttua työvoima- ja ammattitaitopulaan samalla, kun otetaan huomioon väestörakenteeseen kohdistuvat paineet sekä vihreä ja digitaalinen siirtymä.

Komissio esitteli toimintasuunnitelman ja selitti, että se on jatkoa Val Duchessen julistukselle. Pääpaino on aliedustettujen ryhmien aktivoimisessa työmarkkinoilla, taitojen kehittämisen tukemisessa,

työolojen parantamisessa, oikeudenmukaisen liikkuvuuden parantamisessa sisämarkkinoilla ja lahjakkuuksien houkuttelemisessa EU:n ulkopuolelta.

iii) Euroopan osaamisen teemavuosi - Puheenjohtajavaltio ja komissio tiedottavat

Puheenjohtaja muistutti, että teemavuosi järjestettiin 9. toukokuuta 2023 ja 8. toukokuuta 2024 välisenä aikana. Teemavuosi oli menestys. Brysselissä järjestetyssä päätöstapahtumassa allekirjoitettiin kaikkien teemavuoden kansallisten koordinaattoreiden nimissä yhteinen julistus, jonka tarkoituksena on edistää EU:n tulevaa osaamispolitiikkaa.

Komissio korosti, että teemavuosi oli yhteinen menestys. Se ei olisi ollut mahdollinen ilman jäsenvaltioiden ja kaikkien muiden sidosryhmien sitoutumista. Komissio muistutti, että eri puolilla Eurooppaa järjestettiin yli 2000 tapahtumaa ja että tietoisuus EU:n osaamispolitiikasta on kaksinkertaistunut ja halukkuus osallistua koulutukseen lisääntynyt. Osaamista koskeva sopimus ja yksilölliset oppimistilit ovat saaneet merkittävää vauhtia.

iv) Puheenjohtajavaltion tapahtumat - Puheenjohtajavaltio tiedottaa

Puheenjohtajavaltio kertoi Brysselissä 17. toukokuuta järjestetystä korkean tason tapahtumasta "High-level event on LGBTIQ policy: advancing LGBTIQ+ rights in the EU". Tilaisuuteen osallistui kansalaisyhteiskunnan, jäsenvaltioiden ja EU- virastojen edustajia. Puheenjohtajavaltio muistutti, että osana tapahtumaa 18 jäsenvaltiota allekirjoitti julkilausuman LGBTIQ-oikeuksien edistämisestä. Puheenjohtajavaltio korosti, että julkilausumassa kehoitetaan komissiota nimittämään uudelleen tasa-arvokomissaari, panemaan täysimääräisesti täytäntöön LGBTIQ- strategian jäljellä olevat toimet.

Komissio kiitti puheenjohtajavaltiota kansainvälisen homo-, bi- ja transfobian vastaisen päivän kunniaksi järjestetyn konferenssin järjestämisestä ja ilmaisi tyytyväisyytensä hedelmällisyyskeskusteluun, jota käytiin LGBTIQ- strategian täytäntöönpanosta.

Puheenjohtaja kertoi seuraavista korkean tason konferensseista työllisyys- ja sosiaalialalla:

1. "Investointi osallistavaan ja oikeudenmukaiseen tulevaisuuteen Euroopassa, osallistavien väylien rakentaminen parempia digitaalipalveluja varten" 13.-14. maaliskuuta Brysselissä;
2. "Kohti vammaisten täyttä osallisuutta - sosiaalisten oikeuksien eurooppalainen pilari ja muut toimet", 19. maaliskuuta Brysselissä;
3. "Korkean tason konferenssi Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista 15.-16. huhtikuuta La Hulpeassa;
4. "Eurooppalainen konferenssi sosiaalityöstä" 25.-26. huhtikuuta Bruggessa;
5. "Euroopan osaamisen teemavuoden päätöstapahtuma" 29.-30. huhtikuuta Brysselissä;
6. Konferenssi aiheesta "Eurooppalainen lapsitakuu: sitoutumisesta todellisuuteen" 2.-3. toukokuuta Brysselissä.
7. "Syöpää aiheuttavia aineita koskeva etenemissuunnitelma", 12.-13. kesäkuuta Brysselissä.

v) Tulevan puheenjohtajavaltion työohjelma – Unkari kertoo

Unkarin puheenjohtajuuskauden painopisteitä ovat:

- i) EU:n kilpailukyvyyn parantaminen,
- ii) puolustuspolitiikan vahvistaminen EU:n tasolla,
- iii) johdonmukainen ja ansioihin perustuva laajentumispolitiikka,
- iv) laittoman maahanmuuton rajoittaminen,
- v) koheesiopolitiikan tulevaisuuden muokkaaminen,
- vi) viljelijälähtöinen eurooppalainen maatalous, ja

- vii) väestörakenteellisiin haasteisiin vastaaminen.

Tärkeimpänä työllisyyspolitiikan painopisteenä on lisätä työmarkkinoille osallistumista keskittyen nuoriin ja ikääntyneisiin ihmisiin parantamalla työmarkkinoiden tarpeita vastaavaa koulutusta, parantamalla työoloja, luomalla laadukkaita työpaikkoja, parantamalla työturvallisuutta ja vahvistamalla julkisia työvoimapalveluja. Tärkeimmät työllisyystoimet ovat seuraavat: Neuvoston päätelmät EU:n työvoima- ja ammattitaitopulasta, harjoittelupaketti, eurooppalainen yritysneuvosto, EU-ohjausjakso ja CMDR VI.

Tärkeimmät sosiaaliset painopisteet ovat: i) vammaisten sosiaalinen osallistuminen ja osallisuus (neuvoston päätelmät ja puheenjohtajavaltion tilaisuus), ii) laadukkaiden palvelujen saatavuuden parantaminen sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi ja alueellisen eriarvoisuuden vähentämiseksi (neuvoston päätelmät ja puheenjohtajavaltion tilaisuus), iii) sosiaaliturvan koordinointi. Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisen kohtelun osalta tärkeimmät painopisteet ovat: i) sukupolvien välisen solidaarisuusnäkökulman tuominen edistämään sukupuolten tasa-arvoa; ii) neuvoston päätelmät tarpeisiin perustuvan työ- ja yksityiselämän tasapainon varmistamisesta kaikille sukupolville väestökasvun vauhdittajana; iii) neuvoston päätelmät naisten mielenterveyden tukemisesta; iv) mahdollisesti yhdenvertaista kohtelua koskevat direktiivit.

TSTK-neuvostot järjestetään 16. heinäkuuta ja 2. joulukuuta 2024.

Työllisyys- ja sosiaaliasioita käsittelevä epävirallinen ministerikokous järjestetään 10. lokakuuta 2024 ja väestökehitystä käsittelevä epävirallinen ministerikokous 18.-19. marraskuuta 2024.

Puheenjohtajavaltion korkean tason konferenssi "You are Value!" järjestetään 9. lokakuuta 2024.

Suomen edustajat
Ministeri Kaisa Juuso virkamiesvaltuuskuntineen

Asiakirjat
Kokouksutsun mukaiset